

Volker Heins:

Nongovernmental Organizations in International Society, Struggles over Recognition.

*New York/Basingstoke: Palgrave/Macmillan, 2008; xi + 210 blz.; \$ 74,95
ISBN-10: 0-230-60036-0*

In deze studie behandelt Heins (onder meer verbonden aan de Universiteit van Frankfurt) – vanuit een sterk theoretische invalshoek – oorsprong, organisatie en invloed van de steeds in aantal toenemende niet-gouvernementele organisaties (NGO's). De NGO wordt door Heins beschouwd als een 'post traditional association', met kenmerken die verschillen van die van andere instellingen, zoals staat, politieke partij, vakbeweging, (multinationale) onderneming en overige 'voluntary associations', die samen met de NGO's de internationale gemeenschap bevolken. In een aantal hoofdstukken definieert hij het 'concept NGO' en brengt hij enkele onderscheidende kenmerken van de NGO in kaart. Zo is hij van mening dat de NGO weliswaar onafhankelijk is, in die zin dat ze niet opereert via een mandaat van een overheidsinstelling, maar wel haar invloed doet gelden 'by being closely attached to other, more powerful actors who are more or less hospitable to them'. Hij noemt dit een vorm van 'Benign Parasitism' (blz. 36 e.v.). Verder wijst Heins o.m. op haar ethische inslag, waarvan de oorsprong niet los kan worden gezien van de anti-slavernijbeweging uit de 19de eeuw. Als 'communicator' verdeelt de NGO de wereld in 'goed en kwaad', zonder overigens 'essentializing evil'. Mensenrechten, milieu en ontwikkeling bleken na de Tweede Wereldoorlog voor de hand liggende, niet-ideologische gebieden voor de totstandkoming

van NGO's, terwijl vrede en veiligheid meer politiek getint waren. Al veel eerder bestonden er groepen die zich bekommerden om gewonden (burgers en soldaten) als gevolg van oorlogshandelingen. Ook het lot van dieren en de slavernij gaven al eerder aanleiding tot aandacht uit de civiele maatschappij. Mensenrechten en het lot van kinderen zijn weer andere gebieden die NGO's stimuleerden. Het doel van de NGO is de soevereiniteit van de staat of andere instellingen te beteugelen, maar Heins toont aan dat het omgekeerde soms het geval is. In een slotparagraaf concludeert hij dat de NGO's morele verontwaardiging mobiliseren en er zich meester van maken. Ze herbergen activisten, maar dan wel slimme en geschoolde activisten. Ze denken na, maar zetten zijns inziens niet noodzakelijkerwijs ook anderen aan tot denken. Heins wil veel van de normen en waarden van NGO's niet ter discussie stellen, maar vindt hun 'niet-argumentatieve polemiek' wel een probleem, 'because it hinders the development of a more deliberative democracy'. NGO's zijn op vele gebieden 'goed', maar niet in het betrekken van het publiek bij de bestaande problematiek op een meer dan oppervlakkige manier. Door zich te ver te verwijderen van het openbare debat worden zij 'iconen van een civiele religie'. Slechts in het kader van veel bredere allianties van democratische en sociale krachten kunnen zij een bijdrage leveren aan versterking van de internationale orde en aan een nieuwe staat van morele solidariteit in onze internationale maatschappij. (blz. 159-166). (F.v.d.B.)

James Der Derian:

Critical Practices in International Theory. Selected essays.

*Londen/New York: Routledge, 2009; xi + 316 blz.; \$ 44,95
ISBN: 978-0-415-77241-9*

In deze uitgave wordt voor het eerst een aantal essays (t.w. 21 stuks) gebundeld van de hand van James Der Derian, een Amerikaanse deskundige op het gebied van de internationale betrekkingen. In een inleiding beschrijft de auteur de invloeden die hij heeft ondergaan en toont hij zich voorstander van de 'critical pluralist approach'. Zijn essays dragen titels als: 'Mediating estrangement'; 'A theory for diplomacy'; 'Narco-terrorism at home and abroad'; 'Cyber War, Video games and Gulf War syndrome'; 'The CIA, Hollywood and sovereign conspiracies'; en 'Virtual war/virtual theory'. De onderwerpen die in zijn artikelen aan de orde komen, lopen uiteen van diplomatie, vervreemding, terrorisme, nieuwe manieren van oorlogvoering, de rol van inlichtingendiensten, nieuwe theorieën op het terrein van de internationale betrekkingen (post-structuralistische theorie), tot aan zaken als het 'militaire-industriële-media-entertainment netwerk' en 'de eeuwige terugkeer van de ethiek in de internationale betrekkingen'. Het laatste essay, van 2003, draagt de titel 'Hedley Bull and the case for a post-classical approach' (blz. 292-307). Begin jaren '80 schreef Der Derian in Oxford, onder supervisie van Bull, zijn dissertatie 'On Diplomacy: From States of Alienation to the Alienation of States'. In zijn inleiding tot de bundel rept Der Derian er al van dat de 'classical approach' van Hedley Bulls Engelse School hem – tegen wil en dank, zo lijkt hij te zeggen – het meest heeft

beïnvloed. Het essay over zijn in 1985 overleden leermeester vangt aan met de zin: 'No single event defines a life, but from my first to my last encounter with Hedley Bull the compass of my academic life was set.' (*F.v.d.B.*)

**Christiaan Petrus Maria Klep:
Somalië, Rwanda, Srebrenica. De nasleep van drie
ontspoorde vredesmissies.**

*Amsterdam: Boom, 2008; 408 blz.; 25,- euro
ISBN 978-90-8506-668-2*

In dit Utrechts proefschrift – mede mogelijk gemaakt door steun van de Stichting het Veteraneninstituut – analyseert de historicus Klep de 'uitgebreide, intense en gecompliceerde nasleep' van drie 'ontspoorde vredesmissies' dan wel 'beleidfasco's'. Het betreft hier de inzet van het Canadian Airborne Regiment in Somalië, UNITAF, in 1993; van het Belgische paracommando-bataljon in Rwanda, UNAMIR, in 1994; en van het Nederlandse luchtmobiele bataljon, ingezet tijdens de UNPROFOR-missie in Srebrenica in 1995. Tijdens de missies deden zich schokkende gebeurtenissen voor, waarbij de eenheden nauw waren betrokken. Canadese militairen doodden en mishandelden twee jonge Somaliërs, en het Belgische Bataljon werd teruggetrokken nadat woedende Rwandese militairen tien Belgische VN-soldaten hadden gelyncht. Daarmee verloor UNAMIR haar sterkste en beste eenheid, die werd beschouwd 'als de laatste serieuze optie' om de genocide van de Hutu's op de Tutsi's tegen te houden. Het Nederlandse bataljon was niet in staat de genocide van de (Bosnisch-)Servische troepen op bijna 8.000 moslimmannen te beletten. Klep onderwerpt 'het verantwoordingsproces en de daarmee nauw samenhangende verantwoordelijk-

heidsinvulling gedurende de nasleep van de drie ontspoorde vredesmissies' aan een analyse. Hij is van mening dat hoewel de drie gevallen, alsmede de politieke cultuur en de (militaire) organisatiestructuur van de drie landen van elkaar verschillen, vergelijkingen mogelijk zijn. Na een algemeen overzicht van de nasleep in Canada, België en Nederland worden de rol van de aanjagers van de publieke opinie en van de kritische media, alsook de houding van de nabestaanden in de desbetreffende landen geanalyseerd. Vervolgens wordt de wijze waarop in deze landen inhoud werd gegeven aan de politieke en (militair)organisatorische verantwoording, onder de loep genomen en komt de rol van de onderzoekscmissies aan de orde. (*F.v.d.B.*)

**Samuel M. Makinda & F. Wafula Okumu:
The African Union. Challenges of globalization,
security, and governance.**
*Londen/New York: Routledge, 2008; xiv + 209 blz.;
26,50 euro
ISBN 978-0-415-40349-8.*

Het doel van deze studie is na te gaan hoever het vermogen van de Afrikaanse Unie strekt 'to meet the challenges of building and sustaining good governance structures and security mechanisms in a rapidly globalizing world'. Diverse thema's worden daartoe in zes hoofdstukken aan de orde gesteld, zoals de invloed van het kolonialisme, de drang naar bevrijding, de fascinatie voor het panafrikanisme, de rol van identiteit, de behoefte aan veiligheid, de noodzaak van ontwikkeling en goed bestuur, de man-vrouwverhouding, enz. Hoofdstukken 1 en 2 analyseren de totstandkoming, doelstellingen en ontwikkeling van de in 1963 opgerichte Organization of African Unity (OAU) en van de Afrikaanse Unie (AU) die haar in 2002

opvolgde. Ze zijn, met alle verwikkelingen en machtsstrijd rondom hun ontstaan en bestaan, alsmede tegen de achtergrond van de Koude Oorlog en het beëindigen daarvan, typisch 'producten van hun tijd'. Hoofdstuk 3 analyseert de uitdagingen waarvoor de AU zich, bij haar streven naar 'good governance, democracy and the rule of law', ziet gesteld. Zonder dit streven zou de AU weinig verschillen van haar voorganger. Invulling van dit streven vergt echter inperking van de alom aanwezige corruptie en een 'strategisch leiderschap'. Hoofdstuk 4 richt zich op het vermogen van de AU tot 'conflict management, peace building and security'. De AU heeft een brede aanpak van veiligheid geformuleerd, gebaseerd op zowel militaire als niet-militaire factoren. En al kunnen er al enige lessen worden getrokken uit het nabije verleden, de mechanismen van de AU om oorlog, conflicten en crises te bestrijden, blijven pover. Hoofdstuk 5 richt zich op het feit dat Afrika

als gevolg van gebrek aan kennis in vele dimensies gemarginaliseerd blijft en geeft aanwijzingen hoe dit tekort zou kunnen worden aangepakt. Dit te meer omdat, zoals in het laatste hoofdstuk wordt betoogd, 'globalization, security, and government challenges' weliswaar zeer groot, maar niet onoverkomelijk zijn, en een positieve aanpak daarvan vooral berust op meer kennis. In drie bijlagen treft men de tekst aan van de constitutie van de AU en amendementen daarop, alsmede haar *Charter on Democracy, Elections and Governance*. (*F.v.d.B.*)